

36. Teurastamolaitos¹⁾

Yleistä

Lihan tuotos oli v. 1973 koko maassa 234 milj. kg, mikä merkitsi n. 12 milj. kg:n eli 4.9%:n supistumista edelliseen vuoteen verrattuna. Tuotoksesta oli naudanlihaa 41.5%, sianlihaa 53.4% ja muuta lihaa 5.1%.

Maasta vietiin lihaa 12.3 milj. kg, josta sikaa 9.3 milj. kg ja muuta lihaa ja lihatuotteita 3.0 milj. kg. Maahan tuotiin lihaa 8.5 milj. kg.

Helsingin kaupungin teurastamolaitoksella teurastettiin kertomusvuonna 102 789 teuraseläintä, eli 1 509 kpl vähemmän kuin v. 1972. Täten myös yhteiskilomäärä 10 077 357 kg jäi vastaavasti 620 606 kg eli 5.8% pienemmäksi kuin edellisenä vuonna.

Vientiin, joka suuntautui Englantiin, Itävaltaan, Länsi-Saksaan, Puolaan ja Italiaan, eri lihaliikkeet teurastuttivat 219 994 kg.

Toiminta lihan tukkumyyntihallissa, syväjäädäytössä ja vihannestukkukeskuksessa jatkui vilkkaana.

Syväjäädäytämörakennuksen laajennustyöt saatiin kertomusvuoden aikana rakennustöitten osalta lähes valmiiksi.

Pääomarahoja käytettiin kertomusvuonna 3 100 052 mk. Poistot olivat 474 212 mk. Kantaomaisuus kasvoi 2 625 840 mk:lla olle vuoden lopussa 16 044 770 mk.

Teurastamolaitos pystyi maksamaan pääomalle korkoa 6% eli 805 136 mk.

Henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä oli kertomusvuoden lopussa 101. Näistä oli vakinaisia viranhaltijoita 19, tilapäisiä 2, sopimuspalkalla 36 sekä tuntipalkalla olevaa henkilökuntaa 44.

Eläkkeelle siirtyi 1.9. halliapul. K. Tamminen.

Yleinen teurastamo

Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin kertomusvuoden kuluessa alempana mainitut määrät eri eläimiä.

Sonneja	13 987
Lehmiä	14 920
Hiehoja ja isoja vasikoita	874
Pikkuvasikoita	626
Lampaita ja vuohia	2 317
Sikoja yli 50 kg	68 086
Sikoja alle 50 kg	1 201
Hevosia ja hirviä	778
Yhteensä	102 789

Edellä luetellut ruhot vastasivat 10 077 357 kg lihaa, josta 38.8% nautakarjan, 0.3% lampaan, 58.7% sian ja porsaan sekä 2.2% hevosen lihaa.

Teurastuksen jakautuminen eri kuukausille käy ilmi taulukosta n:o 1.

¹⁾ Kertomukseen liittyviä tilastotaulukoita on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja teurastamolaitoksen toimintakertomuksen eripainoksessa.

Teurastusosastoilla hylättiin kertomusvuoden aikana lihaa 60 622 kg ja elimiä 88 717 kg, joten hylätyn lihan kokonaismäärä oli 149 339 kg.

Teuraseläimet tuotiin teurastamolaitokselle maanteitse.

Lihantarkastamo

Lihantarkastamossa tarkastettiin kertomusvuonna 49 532 kg lihaa. Tarkastukset kohdistuivat allamainittuihin ruholajeihin.

Sonneja	77
Lehmiä	211
Hiehoja ja isoja vasikoita	107
Pikkuvasikoita	503
Lampaita ja vuohia	221
Sikoja ja porsaita	111
Hevosia	27
Villisikoja ja hirviä	1
Yhteensä	1 258

Tarkastuksen jakautuminen eri kuukausille käy ilmi taulukosta n:o 2.

Lihantarkastamossa hylättiin v:n 1973 aikana lihaa 28 289 kg ja elimiä 2 935 kg, joten hylätyn lihan kokonaismäärä oli 31 224 kg.

Laboratorio

Laboratoriossa tehtiin vuoden kuluessa 137 täydellistä bakteriologista tutkimusta, 1 369 keittokoetta ja pH-määrittystä, 1 697 mikroskooppista ja 69 401 trikiniskooppista tutkimusta.

Täydelliseen bakteriologiseen tutkimukseen otettiin 0.13% kaikista tarkastetuista ruhoista, eli yhteensä 137 ruhoa, joista tuli 93 teurastamolalta ja 44 lihantarkastamolalta. Tutkituista ruhoista hylättiin 100 eli 73%. Hylkäämisperusteet olivat: bakteeripitoisuus 68, patologisanatomiset syyt 3, vieras haju

ja korkea pH-arvo 6, lihan antibioottipitoisuus 3 sekä kahden tai useamman edellä mainitun syyn perusteella 20 ruhoa. Ainoastaan keittokoe ja pH-määrittys tehtiin 1 205 ruhosta, joka oli 1.2% kaikista tarkastetuista ruhoista. Näistä oli 972 teurastamolalta ja 233 lihantarkastamolalta. Vieraan hajun ja korkean pH-arvon perusteella hylättiin 192 ruhoa, eli 15.9% tutkimukseen otetuista.

Ilman laboratoriotutkimuksia hylättiin 290 ruhoa, eli 0.2% kaikista tarkastetuista ruhoista.

Trikiinien varalta tutkittiin kaikki teurastetut ja tarkastetut siat ja porsaas, yhteensä 69 401 ruhoa, joissa ei todettu trikiinejä. Lisäksi tutkittiin 1 karhu, 1 kettu jam mäyrä, joista myöskään ei löydetty trikiinejä.

Tuberkuloositutkimuksia tehtiin 1 717 siasta, 1 lehmästä ja 2 sonnista. Mikroskooppisesti haponkestäviä sauvoja todettiin 1 834 näytteessä. Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen jatkotutkimuksiin lähetettiin 2 sonnin näytteet, jotka eläinkokeissa osoittautuivat kielteisiksi tuberkuloosin osalta.

Eriyisesti salmonellojen toteamiseksi otettiin näytteet 1 pikkuvasikasta sekä 509 pinnanäytettä teurastamolaitoksen alueella toimivissa lihaliikkeissä, joista 3 pinnanäytteessä todettiin *Salmonella infantis*. Antibioottien varalta tutkittiin kaikki täydelliseen bakteriologiseen tutkimukseen otetut 137 eläintä sekä lisäksi keittokokeiden yhteydessä 27 eläintä. Antibiootteja todettiin 6 lehmässä, 1 pikkuvasikassa, 1 siassa ja 1 hiehossa. Leukoosi todettiin 3 lehmässä, 2 hiehossa ja 1 vasikassa.

Sairasteurastamossa teurastettiin vuoden kuluessa 194 lehmää, 17 sonnina, 22 hiehoa, 12 vasikkaa, 7 pikkuvasikkaa, 167 sikaa, 5 porsasta, 11 hevosta ja 3 lammasta.

Laboratoriossa suoritti vuoden aikana 10 eläinlääkäriä lihantarkastukseen, 8 eläinlääkäriä elintarvikehygienian loppututkimukseen sekä 1 trikiiniharjoittelija trikiinitarkastukseen liittyvän harjoittelun.

Teurastamolaitokselta luovutettiin vuoden

kuluessa eri tutkimus- ja opetuslaitoksille näytteitä yhteensä 182 kertaa. Näytteet käsittivät eri eläinten lihaa ja elimiä sekä verta, maksoja, munuaisia, pernoja, keuhkoja, haimoja, aivoja, kilpirauhasia, sylkirauhasia, sukuelimiä, kieliä, silmiä, sappea sekä kateenkorvia, käpylisäkkeitä, sorkkia, kavioita ja matoja.

Eri laitokset saivat näytteitä seuraavasti: Valtion eläinlääketieteellinen laitos 48, Kansan terveyslaboratorio 54, lääketehdas Orion 27, lääketehdas Medica 7, Helsingin yliopiston patologian, farmasian, biokemian, anatomian, hammas- ja silmäklinikan, eläintieteen ja serobakteriologian laitokset yhteensä 16, Helsingin yliopiston keskussairaala 9, lääketieteellinen tutkimuslaitos Minerva 5 ja Helsingin kaupungin maidontarkastamo 12 kertaa sekä Suomen Punaisen Ristin veripalvelu, Diakonissalaitos, Auroran sairaala ja Paulig Oy kukin yhden kerran.

Tarkastuseläinlääkäriin toteamat taudit ja niistä aiheutuneet toimenpiteet ilmenevät taulukosta n:o 6.

Teurastamon kautta kertomusvuonna yleiseen kulutukseen tulleet lihamäärät kuukausittain käyvät ilmi taulukosta n:o 3.

Syväjäädyttämö

Syväjäädyttämön kaikki pakkastilat olivat vuokrattuina läpi vuoden, samaten ulla-
kot ja osittain myös aulat. Syväjäädyttämön pakkasvarastoihin säilytettäväksi otetut tavaramäärät kuukausittain käyvät ilmi taulukosta n:o 4.

Vihannestukkukeskus

Vihannestukkukeskuksen neuvottelukuntaan kuuluivat kertomusvuonna teurastamolaitoksen lautakunnan valitsemina teurastamolaitoksen toim.joht. Antti Rentola puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana kontt.

pääll. Bengt Krook. Ostoasiakkaiden edustajina olivat kauppias I. Fagersten, varalla johtaja U. Sorsakivi sekä rva Ethel Luoto, varalla A. Nikkanen. Myyntiasiakkaiden edustajina olivat kauppapuutarhurit Risto Pirinen ja Harri Sulin.

Kalatukkukeskus

Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kalatukkukeskukselle annettujen ilmoitusten mukaan kaikkiaan 9 040 130 kg, josta suolattua kalaa 14 201 kg, tuoretta ja jäädytettyä kalaa 8 985 785 kg ja savustettua kalaa 40 144 kg. Yksityiskohtaiset tiedot kalan tuonnista lähetyspaikkakunnittain ja kuljetustavan mukaan ilmenevät taulukosta n:o 5.

Kalan tuonti Helsinkiin kuljetustavan mukaan

Tuoretta ja jäädytettyä kalaa	kg	kg
vesitse	2 708 760	
autoilla	6 071 314	
rautateitse	<u>205 711</u>	8 985 785
Suolattua kalaa		
autoilla		14 201
Savustettua kalaa		
autoilla		<u>40 144</u>
		<u>Yhteensä 9 040 130</u>

Hallinto ja sivutoiminta

K ä y t t ö o s a s t o

H ö y r y ä ostettiin kertomusvuoden aikana sähkölaitokselta yhteensä 26 636 tn 364 112 mk:n hintaan, joten keskihinta oli 13.67 mk/tn. Eri osastot kuluttivat höyryä seuraavasti: teurastusosasto 11 187 tn, syvä-

36. Teurastamolaitos

jäädättämö 3 196 tn, vihannestukkukeskus 266 tn, sivutoiminta 10 655 tn ja hallinto 1 332 tn.

Vedenkulutus oli kaikkiaan 313 497 m³ ja jakautui seuraavasti: lämmin vesi 45 376 m³, hallinto 2 682 m³, teurastusosasto 107 248 m³, syväjäädättämö 72 393 m³, vihannestukkukeskus 5 362 m³ sekä sivutoiminta 80 436 m³. Veden hinta oli 50 p/m³ 30.6. saakka ja 1.7. lukien 60 p/m³.

Sähkövirtaa ostettiin sähkölaitokselta 10 000 voltin suurjännitteisenä ja se muunnettiin teurastamolaitoksen omilla muuntoasemilla 380/220 volttiin. Vuoden kuluessa ostettiin sähkövirtaa 5 088 800 kWh 415 132 mk:n hinnasta, joten kWh:n keskihinta oli 8.15 p.

Sähkön kulutus jakautui seuraavasti: teurastusosasto 1 119 536 kWh, syväjäädättämö 2 239 072 kWh, sivutoiminta 1 501 196 kWh, vihannestukkukeskus 178 108 kWh ja hallinto 50 888 kWh.

Syväjäädättämön konehuoneessa olevat 15 ammoniakkipressoria käyttivät vuoden aikana sähkövirtaa yhteensä 2 006 600 kWh.

Veden-, höyryn ja sähkön kulutus ja hinta eri vuosina ilmenee seuraavasta taulukosta:

Omaisuustase 31.12.1973

<i>Aktiivat:</i>	mk	mk
Rahoitusomaisuus		
Rahat ja pankkisaamiset		28 679
Saamiset		
Tulojäämät	540 497	
Muut saamiset	18 724	559 221
Laskennalliset saatavat		
Nostamattomat siirtomäärärahdat		523 337
Kantaomaisuus		
Arvopaperi		18 000
Irtain käyttöomaisuus		76 940
Rakennukset ja kiinteät laitteet	13 080 640	
Tonttialueet	2 869 190	
		<u>Yhteensä 17 156 007</u>

<i>Passiivat:</i>	mk	mk
Vieras pääoma		
Tilivelat		
Menojäämät	81 074	
Muut tilivelat	88 207	169 281
Varaukset		
Siirtyneet määrärahat		523 337
Siirtyvät erät		
Ennakkotulot		15 841
Huostassa olevat pääomat		356
Laskennalliset velat		
Kaupungin keskuskassa		391 127
Kantapääoma	16 044 770	
Tilikauden voitto	11 295	
		<u>Yhteensä 17 156 007</u>

Tulostase 31.12.1973

<i>Kustannukset:</i>		
Palkkakustannukset	2 015 214	
Sosiaalikulut	626 524	
Kiinteistökulut	491 967	
Käyttökustannukset	840 305	
Käyttöomaisuuden korot ja poistot		
Korot	805 136	
Poistot	474 212	1 279 348
Sekalaiset kustannukset	175 970	
Tilikauden voitto	11 295	
		<u>Yhteensä 5 440 623</u>

<i>Tuotot:</i>		
Teurastustoiminta	1 497 891	
Vuokrat	2 585 940	
Muut tuotot	1 356 792	
		<u>Yhteensä 5 440 623</u>

Vuosi	Vesi		Höyry		Sähkö	
	m ³	mk	tn	mk	kWh	mk
1968	256 682	115 507	18 055	146 160	3 269 560	212 868
1969	271 878	122 345	22 446	199 710	3 596 000	238 954
1970	291 280	131 076	24 426	211 178	3 813 920	253 807
1971	294 709	140 379	25 572	246 109	4 122 190	282 733
1972	280 706	140 353	24 976	340 360	4 396 260	315 644
1973	313 497	175 204	26 636	364 112	5 088 800	415 132

Menojen ja tulojen yhdistelmä

	Menot		Tulot		Tulos	
	Talous-arvio	Menot	Talous-arvio	Tulot	Talous-arvio	Liike
Yleinen teurastamo	2 755 500	2 972 943	2 656 000	2 642 826	-230 617	-330 117
Syvjäjädyttämö	1 253 800	1 235 055	1 260 000	1 262 494	+ 21 239	+ 27 439
Vihannestukkukeskus	279 000	271 838	295 000	292 494	+ 4 655	+ 20 655
Kalatukkukeskus.....	328 700	314 707	295 000	314 801	+ 33 795	+ 95
Sivutoiminta	615 800	634 785	740 000	928 008	+169 023	+293 223
Yhteensä, mk	5 232 800	5 429 328	5 246 000	5 440 623	- 1 905	+ 11 295